

Årsrevisionsprotokollat
til
Børne- og Ungdomsudvalget
vedrørende
Børne- og Ungdomsforvaltningen

Revisionen af regnskab 2007

13. juni 2008

Indholdsfortegnelse

	Side
<u>1. Orientering til udvalget om årsrevisionsprotokollatet</u>	1
<u>2. Indledning</u>	5
<u>3. Basisrevision</u>	7
<u>3.1 Forretningsgange</u>	7
<u>3.2 Benchmarking af økonomistyringen</u>	11
<u>3.3 Forvaltningens kontrol over for decentrale enheder</u>	13
<u>3.4 Årsregnskabet, herunder ledelsens regnskaberklæring</u>	16
<u>3.5 Balancen</u>	19
<u>3.6 Bevillingskontrol</u>	26
<u>3.7 Anlæg</u>	32
<u>3.8 Regnskabsgennemgang</u>	33
<u>4. Revision af særlige regnskabsområder</u>	35
<u>4.1 IT-anvendelse</u>	35
<u>4.2 Løn</u>	40
<u>5. Andre opgaver</u>	57
<u>5.1 Revisorerklæringer</u>	57

1. Orientering til udvalget om årsrevisionsprotokollatet

Revisionsdirektoratet har afsluttet revisionen af Børne- og Ungdomsudvalgets regnskab for 2007.

Resultatet af revisionen er indeholdt i dette årsrevisionsprotokollat for 2007 til Børne- og Ungdomsudvalget.

Protokollatet redegør for resultatet af direktoratets udførte revision ved anvendelsen af følgende 3 rubriceringer:

- Revisionsbemærkninger. Afgives fx ved væsentlige fejl i regnskabet, manglende overholdelse af lovgivning mv. samt ved væsentlig uhensigtsmæssig administration. Supplerende angives normalt revisionens opfattelse af tiltag til overvejelse.
- Anbefalinger. Kan fremsættes af direktoratet til hjælp for kommunens overvejelser, når revisionen finder, at det er hensigtsmæssigt med tiltag til forbedring af administrationen.
- Kommentarer. Benyttes normalt, når den udførte revision har givet den opfattelse, at administrationen på de udvalgte områder er tilfredsstillende.

Børne- og Ungdomsudvalget skal i august 2008 træffe en egentlig beslutning om, hvad der skal foretages i anledning af den enkelte revisionsbemærkning og anbefaling fra Revisionsdirektoratet.

Børne- og Ungdomsudvalget skal endvidere følge op på, om de besluttede foranstaltninger bliver implementeret på rette måde og i rette tid.

Dette sker bl.a. ved Børne- og Ungdomsforvaltningens forelæggelse af en midtvejsopfølgning i januar-februar 2009, hvor der tages udgangspunkt i årsrevisionsprotokollatet og Børne- og Ungdomsudvalgets besvarelse heraf samt Revisionsudvalgets bemærkninger i revisionsbetænkningen (behandles af Borgerrepræsentationen i december 2008).

Revisionsdirektoratet foretager opfølgning på tiltagene og rapporterer herom i

årsrevisionsprotokollatet for 2008 til Børne- og Ungdomsudvalget. Udvalget behandler dette i august 2009.

Revisionsbemærkninger

1. Revisionsdirektoratet finder de udarbejdede forretningsgange dækkende, men finder det beklageligt, at der ikke er udarbejdet forretningsgange på alle de områder, som er obligatoriske i henhold til Kasse- og Regnskabsregulativet samt foretaget kontrol af overholdelsen af forretningsgangene. (Der henvises til side 9).
2. På trods af, at der nu foreligger afstemte og specificerede finansielle balancekonti, skal Revisionsdirektoratet udtale alvorlig kritik af, **at** ikke alle finansielle balancekonti er afstemte, **at** der ikke foretages ledelsestilsyn, og **at** saldiene ikke er specificeret.
Kravene i Kasse- og Regnskabsregulativet herunder Rammebilaget regnskab i årets løb er ikke overholdt. Direktoratet påskønner, at den nyetablerede forretningsgang Afstemning og specifikation af den finansielle balance er dækkende, herunder at der foretages et ledelsesmæssigt tilsyn med de udarbejdede afstemninger og specifikationer. (Der henvises til side 25).
3. Oktoberprognosens forventninger om regnskabsresultatet udviste en betydelig afvigelse i forhold til det endelige årsregnskab 2007. Vi skal derfor henstille, at prognosearbejdet styrkes, så det forventede regnskabsresultat estimeres bedre. Det henstilles endvidere, at det sikres, at budget og bogføring registreres korrekt på funktionerne inden for de enkelte bevillinger. (Der henvises til side 31).
4. Revisionsdirektoratet finder det utilfredsstillende, at mindreforbruget på 277,5 mio. kr. på anlægsområdet ikke er suppleret med specifikke oplysninger om årsagerne til mindreforbruget og eventuelle konsekvenser heraf for de fremtidige anlægsudgifter. (Der henvises til side 31).
5. Revisionsdirektoratet finder det utilfredsstillende, at anlægsregnskaber ikke fremsendes til revision 6 måneder efter afslutningen. (Der henvises til side 32).
6. Revisionsdirektoratet finder det utilfredsstillende, at Børne- og Ungdomsforvaltningen kun i 3 ud af 12 tilfældigt udvalgte stikprøver var i stand til at dokumentere brugeroprettelser og tildelte adgange til egne systemer og data. Direktoratet har i denne anledning meddelt forvaltningen en række forslag til forbedring af den fremtidige administration af området. (Der henvises til side 39).

7. Revisionsdirektoratet skal henstille, at Børne- og Ungdomsforvaltningen udarbejder en forretningsgangsbeskrivelse til brug for centrale og decentrale enheder. Der henvises herom til Økonomiforvaltningens Generelle retningslinier for anvendelse af Københavns Kommunes personaleadministrative system. (Der henvises til side 56).

Anbefalinger

1. Revisionsdirektoratet skal anbefale, at udarbejdelsen af forretningsgange prioriteres højt af hensyn til at indarbejde god økonomistyring i forvaltningen. Vi skal også anbefale, at forretningsgangene ikke udarbejdes af chefcontrolleren, men af en ansat, der ikke har controllerfunktioner. (Der henvises til side 10).
2. Uanset kasseeftersyn udføres af forvaltningen eller Koncernservice, finder vi fortsat, at der skal foretages en opsamling af resultater og tiltag vedrørende kasseeftersyn i den centrale regnskabsafdeling. (Der henvises til side 15)
3. Revisionsdirektoratet skal anbefale, at de obligatoriske bilag udarbejdes i henhold til Regnskabscirkulæret. (Der henvises til side 18)
4. Revisionsdirektoratet skal anbefale, at der træffes aftale med Det Kongelige Opfostringshus om afviklingen af kommunens tilgodehavende, og der udarbejdes en refusionsopgørelse for familieskolens drift i 2007. Det anbefales endvidere, at lejeaftalen mellem Familieskolen Hellebæk og Det Kongelige Opfostringshus indgås og der herefter træffes aftale om refusion af kommunens udgifter på 0,9 mio. kr. (Der henvises til side 34)

2. Indledning

Det reviderede regnskab

Vi har afsluttet revisionen af Børne- og Ungdomsudvalgets (BUUs) årsregnskab for 2007, som har omfattet både et udgiftsbaseret regnskab og et omkostningsbaseret regnskab.

Det udgiftsbaserede regnskab. Drifts-, anlægs- og finansudgifter på netto 7.124 mio. kr.

Den finansielle status viser samlede aktiver på 851 mio. kr. og en egenkapital på 567 mio. kr.

Det omkostningsbaserede regnskab. I overensstemmelse med kommunens Regnskabscirkulære er der for 2007 ikke udarbejdet en resultatopgørelse for det enkelte udvalg, men alene samlet for Københavns Kommune. Der er alene udarbejdet en balance for hvert udvalg.

Børne- og Ungdomsudvalgets balance viser samlede aktiver på 1.414 mio. kr. og en egenkapital på -3.512 mio. kr.

Den udførte revision

Revisionen er udført dels i årets løb dels i forbindelse med regnskabsafslutningen.

Ved brev af 19. december 2007 anmodede Revisionsdirektoratet samtlige forvaltninger om at redegøre for nogle forhold til brug for forberedelsen af revisionen af Københavns Kommunes årsregnskab for 2007. Forholdene omhandlede følgende basale revisionsområder: Forretningsgange, Benchmarking af økonomistyringen, Forvaltningens kontrol over for decentrale enheder, Årsregnskabet, Balancen og Årsregnskabet.

Revisionen er foretaget i overensstemmelse med god offentlig revisionskik, jf. Revisionsvedtægten for Københavns Kommune.

Dette indebærer, at det ved revisionen er efterprøvet, om forvaltningens regnskabstal er rigtige, og om de dispositioner, der er omfattet heraf, er i overensstemmelse med meddelte bevillinger, Borgerrepræsentationens beslutninger, love og andre forskrifter samt med indgåede aftaler og sædvanlig praksis (finansiel revision).

Endvidere er det efterprøvet, om udførelsen af Borgerrepræsentationens og udvalgenes beslutninger og den øvrige forvaltning af kommunens anliggender er varetaget på en økonomisk hensigtsmæssig måde (forvaltningsrevision).

I det følgende redegøres der for den udførte revision og resultatet af revisionen.

3. Basisrevision

3.1 Forretningsgange

a. Københavns Kommunes Kasse- og Regnskabsregulativ fastsætter, at der på Økonomiudvalgets foranstaltning skal udarbejdes supplerende og uddybende rammebilag til regulativet, som indeholder retningslinier for de enkelte økonomiske og administrative områder. Rammebilagene skal opfattes som mindstekrav til kontrolforanstaltninger mv. for de administrative opgaver i kommunen.

Forvaltningerne skal udarbejde og vedligeholde forretningsgangsbeskrivelser under hensyntagen til reglerne i rammebilagene. Samtidig har de ansvaret for at tilrettelægge den økonomiske kontrol i form af forretningsgangsbeskrivelser – herunder at påse at de fastsatte forretningsgangsbeskrivelser og arbejdsbeskrivelser overholdes og vedligeholdes. Forretningsgangsbeskrivelser og væsentlige ændringer sendes til udtalelse i Revisionsdirektoratet inden iværksættelsen.

Revisionsdirektoratet anser forretningsgangsbeskrivelserne for at være af central betydning for forvaltningernes sikring af, at de budget- og regnskabsmæssige opgaver bliver varetaget på en korrekt og hensigtsmæssigt måde.

Opfølgning af revisionen af 2006

b. Revisionsdirektoratet anbefalede i årsrevisionsprotokollatet (Nr. 6/2007 af 11. juni 2007), at der af hensyn til forretningsgangenes betydning for understøttelsen af Børne- og Ungdomsforvaltningens (BUFs) samlede nye økonomistyringsmodel blev udarbejdet en konkret aktivitets- og tidsplan for ajourføring af forretningsgangskonceptet.

BUU har den 15. august 2007 taget Revisionsdirektoratets anbefaling til efterretning, og forvaltningen oplyste, at det i forandringsprogrammet planlægges en ajourføring af forretningsgangskonceptet for BUFs område. Oplysningen blev gentaget i udvalgets midtvejsopfølgning i 2008.

Revisionen af 2007

c. Forvaltningen har i et svar af 4. marts 2008 på vores anmodning af 19. december 2007 om oplysninger til Revisionsdirektoratet om tilrettelæggelsen af den interne kontrol i form af forretningsgange og om overholdelse heraf oplyst følgende:

Alle forretningsgange i BUF udarbejdes i et nyt forretningsgangskoncept. De sikres af chefcontrolleren, der sørger for, at forretningsgangene ajourføres. Forretningsgangene er tilgængelige på forvaltningens del af Københavns Kommunes intranet, og den enkelte budgetansvarlige enhed er ansvarlig for at forretningsgangene overholdes.

Forvaltningen har udarbejdet følgende oversigt over forretningsgangene:

Forretningsgange, der er udarbejdet	Ajourføringsdato
Overordnet forretningsgang	1. november 2007
Budgetprocedure	1. januar 2008
Budgetopfølgning	1. januar 2008
Aflæggelse af årsregnskab	1. januar 2008
Afstemning af den finansielle balance	1. december 2007
Projektregnskab og administration af modtagne tilskud	1. januar 2008

Forretningsgange, der ikke er udarbejdet	Forventet dato for udarbejdelsen
Intern kontrol	1. kvartal 2008
Attestation og anvisning	1. kvartal 2008
Omkostningsbaseret regnskab (OBR)	marts - maj 2008
Kassebetjening og konti i pengeinstitutter	april - juni 2008

Forretningsgange, der afventer afklaring af snitflader mellem Koncernservice og

Børne- og Ungdomsforvaltningen

Udbetaling af A-skat.

Opbevaring og registrering af midler.

Føring af regnskab i årets løb.

Udstedelse og anvendelse af betalingskort.

Registrering af fast ejendom.

Kontrolforanstaltninger for brugen af IT-systemer.

Arkivalier.

Sikring og forsikring.

Sikkerhedsstillelse.

Revisionsdirektoratet skal oplyse, at i de tilfælde, hvor der ikke er udarbejdet nye forretningsgange, anvendes de forretningsgange, der var godkendt af de tidligere direktioner i Uddannelses- og Ungdomsudvalget og Familie- og Arbejdsmarkedsudvalget.

Revisionsdirektoratet skal i forbindelse med udarbejdelsen af forretningsgangen om Intern kontrol generelt, erindre om, at den i henhold til rammebilagets afsnit 2.4.1 om ledelsens ansvar skal indeholde oplysninger, der sikrer, at ledelsen påser, at registreringssystemer og formueforvaltningen kontrolleres på en måde, der efter institutionens forhold er passende.

Revisionsdirektoratet vil i årsrevisionsprotokollatet for 2007 til Økonomiudvalget henstille, at arbejdet om udvikling og tilpasning af kommunens styringsværktøjer snarest igangsættes, så der kan ske en modernisering og styrkelse af kommunens interne kontrol.

Revisionsbemærkning

Revisionsdirektoratet finder de udarbejdede forretningsgange dækkende, men finder det beklageligt, at der ikke er udarbejdet forretningsgange på alle de områder, som er

obligatoriske i henhold til Kasse- og Regnskabsregulativet samt foretaget kontrol af overholdelsen af forretningsgangene.

Anbefaling

Revisionsdirektoratet skal anbefale, at udarbejdelsen af forretningsgange prioriteres højt af hensyn til at indarbejde god økonomistyring i forvaltningen. Vi skal også anbefale, at forretningsgangene ikke udarbejdes af chefcontrolleren, men af en ansat, der ikke har controllerfunktioner.

3.2 Benchmarking af økonomistyringen

a. Økonomiforvaltningen har stillet et benchmarkingværktøj til rådighed, hvor økonomistyringen vurderes ud fra 11 nøgleområder, der er grupperet på 5 niveauer. Placeringen på de 5 niveauer udtrykker i hvilken grad kriterierne for god økonomistyring er opfyldt.

De 5 niveauer i benchmarkingværktøjet er: Ad hoc (niveau 1), Finansiell kontrol (niveau 2), Aktivitetsstyring (niveau 3), Balanceret resultatstyring (niveau 4) og Strategisk udvikling (niveau 5).

Økonomichefkredsens mål er, at alle kommunens forvaltninger og større institutioner opfylder kravene til økonomistyringsniveau 3 – Aktivitetsstyring.

Revisionsdirektoratet anser benchmarkingværktøjet for at være et godt middel til brug for den fortsatte og nødvendige udvikling af økonomistyringen og har undersøgt i hvilket omfang forvaltningen anvender dette.

Opfølgning af revisionen af 2006

b. Revisionsdirektoratet oplyste i årsrevisionsprotokollatet for 2006 (Nr. 6/2006 af 11. juni 2007), at der var indgået en aftale med et privat revisionsfirma om at følge status på arbejdet med den økonomiske genopretning. Direktoratet fandt det tilfredsstillende, at der var iværksat en række initiativer og tiltag for at styrke økonomistyringen.

Revisionen af 2007

c. Forvaltningen har som svar på vores anmodning af 19. december 2007 om oplysninger til Revisionsdirektoratet om benchmarking af økonomistyringen den 4. marts 2008 oplyst, at regnskabet for 2006 resulterede i et meget stort merforbrug. Derfor har der igennem 2007 været meget fokus på forvaltningens økonomistyring – med fokus på at få løftet det nederste niveau op til en fornuftig økonomistyring. Til disse tiltag har revisionsfirmaet Deloitte været en meget aktiv part, og der bliver afrapporteret til Børne- og Ungdomsudvalget og til Økonomiudvalget omkring

forvaltningens økonomistyring.

Benchmarkingværktøjet har ikke været benyttet grundet denne proces, men ud fra resultaterne af de iværksatte projekter vurderes det, at BUF er på et niveau svarende til benchmarkingsværktøjets trin 2. Der har ikke været en egentlig måling af økonomistyringen. I løbet af 2007 er der blevet udarbejdet og revideret forretningsgange, udarbejdet budgetinstruks, etablering af netværk for økonomimedarbejdere mv.

Det videre forløb afventer et kommende review i økonomichefkredsen.

Kommentar

Revisionsdirektoratet vil i årsrevisionsprotokollatet til Økonomiudvalget anbefale, at der foretages måling i form af benchmarking til brug for de enkelte forvaltningers egen evaluering af styringsniveauet i såvel centrale som decentrale niveauer i forvaltningen. Direktoratet anbefaler, at økonomichefkredsen drøfter dette spørgsmål.

3.3 Forvaltningens kontrol over for decentrale enheder

a. Økonomisk decentralisering er et bærende ledelsesværktøj i Københavns Kommune. Delegeringen er forskelligt organiseret. Det overordnede ansvar for en hensigtsmæssig økonomistyring, herunder for tilrettelæggelsen af en god intern kontrol, er dog fortsat placeret hos den øverste ledelse i centralforvaltningen. Den øverste ledelse har således til opgave at udforme rammer, der udstikker råderummet og kravene til de decentrale/underliggende enheder.

Rammerne og kontrollen med overholdelsen heraf kan være tilrettelagt på flere forskellige måder. Fx kan den centrale forvaltning have organiseret sig med en særlig kontrolenhed, som har fået pålagt kontrolopgaver i forskelligt omfang over for de decentrale enheder.

Opfølgning af revisionen af 2006

b. Revisionsdirektoratet anbefalede i årsrevisionsprotokollatet for 2006 (Nr. 6/2006 af 11. juni 2007), at der blev udarbejdet en beskrivelse af forretningsgangen for tilsyn med de decentrale enheder. Endvidere anbefaledes det, at der skete en fremrykning af rapporteringen af resultatet af distrikternes udførte eftersyn til Regnskabsafdelingen, så der kan ske en koordinering af erfaringer og iværksættes eventuelle nødvendige initiativer.

Det fremgår af udvalgets besvarelse af 15. august 2007, at forvaltningen tilsluttede sig direktoratets anbefaling og oplyste, at for 2006 var tilsynene udført af distriktskontorerne, men der var ikke blevet foretaget en opsamling af resultater og tiltag vedrørende kasseeftersyn i den centrale regnskabsafdeling. Dette vil blive bragt i orden for 2007.

For så vidt angår tilsyn med de decentrale enheder i forbindelse med den øgede grad af økonomisk decentralisering, arbejdes der i en projektgruppe under forandringsprogrammet på at udarbejde forretningsgange og et analysekoncept til vurdering af økonomien i de decentrale enheders økonomi. Formålet med arbejdet er at undgå større budgetoverskridelser på den enkelte skole eller institution fremadrettet, og

iværksætte handleplaner for afvikling af gæld.

I forbindelse med BUUs opfølgning på årsrevisionsprotokollatet fra 2006 den 16. april 2008 (J. nr. 208– 30115) oplystes, at BUF var ved at udarbejde en forretningsgang om intern kontrol, og at revisionsfirmaet Deloitte i løbet af foråret 2008 vil beskrive økonomistyringen på de decentrale områder.

Revisionen af 2007

c. Forvaltningen har i et svar af 4. marts 2008 på vores anmodning af 19. december 2007 om oplysninger til Revisionsdirektoratet om forvaltningens kontrol over for decentrale enheder oplyst, at Kontoret for Økonomi og Ledelsesinformation (ØKL) har udarbejdet en budgetinstruks, som beskriver de enkelte opgaver og ansvaret for disse over for forvaltningens decentrale enheder. Budgetinstruksen var vedlagt brevet til Revisionsdirektoratet.

Ved indførelsen af budgetinstruksen har der været introduktion af enhederne i budgetinstruksen, ligesom der har været introduktion til budgetfordelingsmodellerne. For at højne kompetenceniveauet er der i 2007 etableret et undervisningsforløb for de decentrale ledere/økonomimedarbejdere på skoler, institutioner og i distriktsforvaltningen. Forløbet varer til medio 2008. Der har været undervisning i fx statusafstemninger, håndtering af KØR, årsafslutning, budgetinstruks, budgetopfølgning mv. Forløbet har deltagelse af ca. 500 personer fra det decentrale niveau.

Som kontrol af de decentrale enheder har forvaltningen 8 distriktsforvaltninger, der er den daglige kontakt med de decentrale enheder. ØKL indkalder 3 gange årligt til prognose/forventet årsregnskab. Her skal de decentrale enheders økonomi gennemgås og koordineres til et samlet resultat for forvaltningen. Distriktsforvaltningerne står for at samle og kontrollere de decentrale enheders bidrag, inden de fremsendes til ØKL for den endelige samling til et resultat for forvaltningen. Samtlige bidrag bliver kontrolleret for, at budget og forbrug stemmer overens med bevillingen og

registreringen i økonomisystemet.

Revisionsdirektoratet anser udarbejdelsen af budgetinstruksen og ØKL's kontrol med distriktsforvaltningerne og deres kontrol med de decentrale enheder som et væsentligt bidrag i etablering af en dækkende kontrol med overholdelsen af budgettet.

d. Forvaltningen har oplyst, at der ikke er udarbejdet en opsamling af resultaterne af de udførte kasseeftersyn, og at der pt. er forhandlinger mellem forvaltningen og Koncernservice om, at fremtidige eftersyn foretages af Koncernservice.

Anbefaling

Uanset kasseeftersyn udføres af forvaltningen eller Koncernservice, finder vi fortsat, at der skal foretages en opsamling af resultater og tiltag vedrørende kasseeftersyn i den centrale regnskabsafdeling

3.4 Årsregnskabet, herunder ledelsens regnskabserklæring

Årsregnskabet formelle rigtighed

Velfærdsministeriet har i Budget- og Regnskabssystemet for kommuner fastsat bestemmelser om form og indhold af kommunale årsregnskaber.

Økonomiudvalget har den 4. december 2007 godkendt et Regnskabsdirektorat med retningslinier for udvalgenes regnskabsaflæggelse for 2007.

Børne- og Ungdomsudvalget godkendte regnskabet for 2007 på sit møde den 12. marts 2008.

a. Børne- og Ungdomsudvalgets udgiftsbaserede regnskab for 2007 viser i hovedtal 7.124 mio. kr. netto – endvidere er oplyst sammenligningstal for 2006:

	Regnskab 2007	Regnskab 2006
Drift	7.198	7.803
Anlæg	24	198
Finansposter	-98	-43
I alt	7.124	7.958
Finansiel status		
Samlede aktiver	851	4.150

b. Der skal endvidere aflægges et omkostningsbaseret regnskab bestående af en balance, en anlægsnote og en beskrivelse af den anvendte regnskabspraksis.

Balancen for Børne- og Ungdomsudvalget viser for 2007 følgende hovedposter i mio. kr. – endvidere er der oplyst sammenligningstal for 2006:

	Ultimo 2007	Ultimo 2006
Materielle anlægsaktiver	1.001	1.128
Immaterielle anlægsaktiver	1	1
Finansielle anlægsaktiver	8	31
Anlægsaktiver i alt	1.010	1.160
Omsætningsaktiver	404	559
Aktiver i alt	1.414	1.718
Egenkapital	-3.512	-2.261
Hensatte forpligtelser	4.640	3.614
Langfristede gældsforpligtelser	14	347
Kortfristede gældsforpligtelser	271	18
Nettogæld vedr. fonds, legater, deposita mv.	1	365
Passiver i alt	1.414	1.718

c. Udvalgets regnskab skal indeholde en redegørelse for væsentlige afvigelser mellem bevillings- og regnskabstal. Ifølge Regnskabscirkulæret skal de enkelte forvaltninger endvidere bidrage med en række økonomioplysninger til Økonomiforvaltningen til brug for Københavns Kommunes samlede regnskab.

Ifølge Velfærdsministeriets Budget- og Regnskabssystem for kommuner skal kommunens samlede årsregnskab indeholde følgende oversigter og redegørelser:

- Personaleoversigt.
- Garantier, eventualrettigheder og -forpligtelser.
- Udførelse af opgaver for andre myndigheder.

- Omkostningskalkulationer ved kommunal leverandørvirksomhed af personlig og praktisk bistand.
- Anlægsregnskaber.

Følgende oversigter er påkrævet ifølge Regnskabscirkulæret:

- Deponering og indgåede lejeaftaler.
- Tilskudsmidler.
- Selskabsdeltagelse.
- Låneberettigede udgifter.

Revisionen af 2007

d. Vi har påset, at udvalgets regnskaber for 2007 er aflagt som foreskrevet i Velfærdsministeriets bestemmelser og Københavns Kommunes Regnskabscirkulære. Vi har endvidere stikprøvevist efterprøvet, at forvaltningens supplerende økonomioplysninger til brug for de obligatoriske oversigter til kommunens samlede regnskab er korrekte og fyldestgørende. Vi har endelig kontrolleret den talmæssige sammenhæng mellem bogføringen i KØR og regnskabet.

e. Vi har konstateret, at der i udvalgets regnskab for 2007 ikke som foreskrevet var udarbejdet en obligatorisk oversigt over låneberettigede udgifter.

Den obligatoriske oversigt Tilskudsmidler indeholder ikke som foreskrevet oplysninger om kommunens medfinansiering.

3.4.2 Ledelsens regnskaberklæring

Ledelsen har over for os oplyst, at der dem bekendt ikke påhviler andre forpligtelser end de i regnskabet anførte. BUU har i forbindelse med godkendelsen af årsregnskab 2007 taget ledelsens regnskaberklæring til efterretning.

Anbefaling

Revisionsdirektoratet skal anbefale, at de obligatoriske bilag udarbejdes i henhold til

Regnskabscirkulæret.

3.5 Balancen

a. Balancen indeholder oplysninger om værdien af grunde, bygninger, tekniske anlæg, maskiner, inventar mv. samt om værdien af finansielle aktiver og forpligtelser.

Behandlingen af posterne i balancen har væsentlig betydning for forvaltningens mulighed for at kunne opgøre og specificere sine rettigheder, herunder tilgodehavender, samt sine forpligtelser. Endvidere har rigtigheden af balanceposterne både likviditetsmæssig betydning og betydning for rigtigheden af driftsregnskabet og dermed overholdelsen af bevillingerne.

Kravene til forvaltningerne er:

- Anlægskartoteket i KØR's Anlægsmodul skal ved regnskabsafslutningen være ajourført. Registreringer i Anlægsmodulet danner grundlag for det omkostningsbaserede regnskab.
- Der skal mindst én gang om måneden foretages afstemning af likvide konti samt specifikation af tilgodehavender og gæld. I forbindelse med afslutningen af årsregnskabet skal der foreligge afstemning/specifikation af samtlige konti, jf. Kasse- og Regnskabsregulativets Rammebilag for regnskab i årets løb. Det skal fremgå af afstemningsmaterialet, at der er foretaget en ledelsesmæssig vurdering heraf, jf. Regnskabscirkulæret. Endvidere skal det oplyses i regnskabsforklaringerne, såfremt der i forvaltningerne er statuskonti, der ikke som foreskrevet er afstemt og specificeret, herunder oplyses om den regnskabsmæssige usikkerhed som følge heraf.

Opfølgning af revisionen af 2006

b. I betænkningen over revisionen af Københavns Kommunes regnskab for 2006 (BR 422/07 den 13. december 2007, s. 7) fandt Revisionsudvalget det særdeles kritisabelt, at BUF på tredje år i træk ikke som foreskrevet i kommunens Kasse- og Regnskabsregulativ havde udarbejdet afstemninger/specifikationer for samtlige konti i den finansielle balance.

BUU har i opfølgningen den 16. april 2008 på årsrevisionen af 2006 oplyst, at forvaltningen har stor fokus på afstemningen af statusposter og har fra 2008 indført, at samtlige statuskonti afstemmes månedligt.

c. Som et led i BUUs genopretningsplan foretager revisionsfirmaet Deloitte kontrol med, at balanceposterne er afstemt og specificeret. I mødet den 16. april 2008 oplyste Deloitte følgende til udvalget:

"Statusrapport pr. februar 2008 om genopretningen af Børne- og Ungdomsudvalgets økonomi (Børne- og Ungdomsudvalget og Økonomiudvalget)
J.nr. 2008-22442.

Ikke kontrolleret indsatsområde (af Deloitte)

Balanceposter, oprydning (indsatsområde 27)

Børne- og Ungdomsforvaltningen har oplyst, at ud af en samlet mængde på 7.312 balancekonti, henstod der saldi på 4.101 konti, samt at disse konti forelå i afstemt stand.

Deloitte fandt det imidlertid utilfredsstillende, at Børne- og Ungdomsforvaltningen ikke som planlagt havde foretaget en stikprøvevis kontrol af de foretagne afstemninger.

Børne- og Ungdomsforvaltningen oplyste, at forvaltningen efter Deloitte's statusrapportering har fremsendt en revideret og af Revisionsdirektoratet godkendt forretningsgang til Deloitte, indeholdende kvartalsvis stikprøve-gennemgang.

Da forretningsgangen er sendt til Deloitte efter, at Deloitte har afsluttet sin statusrapportering, har den derfor kunnet ikke indgå i Deloitte's statusrapportering.

Inden udvalgsmøderne vil der blive lavet en stikprøvevis kvalitetskontrol af afstemningerne, som vil blive gennemgået på udvalgsmøderne."

d. Revisionsdirektoratet har ved stikprøver kontrolleret, at posterne i balancen er afstemt/specificeret som foreskrevet. Endvidere har vi kontrolleret, om afstemninger/specifikationer indeholder dokumentation for en ledelsesmæssig vurdering af materialet.

Vi har endvidere ved stikprøver påset, at posterne i balancen er indregnet og værdiansat i overensstemmelse med retningslinierne i Velfærdsministeriets Budget- og Regnskabssystem for kommuner samt Københavns Kommunes regnskabspraksis og bestemmelser i Kasse- og Regnskabsregulativet samt Regnskabscirkulæret.

Revisionsdirektoratet har ikke fået forelagt oplysninger om, at der er foretaget en ledelsesmæssig vurdering af afstemningsmaterialet. Den manglende ledelsesmæssige vurdering af afstemningsmaterialet opfattes som et væsentligt svigt i den interne kontrol, som kan medføre, at poster, der burde have været overført til bevillingsregnskabet, henstår uafviklet på balancen, eller at kommunen ikke modtager betaling fra debitorerne som forudsat i betalingsbetingelserne eller, at kreditorer betales for sent.

I forbindelse med revisionen har vi udtaget en stikprøve på 112 balancekonti. Vi har modtaget afstemninger og specifikation af 92 balancekonti. Der er således ikke modtaget afstemninger eller specifikation af 20 konti.

Det væsentligste ikke specificerede aktiv udgøres af en konto for kundetilgodehavender på 42,3 mio. kr. (38630-9998-6093000000), og det væsentligste ikke specificerede passiv udgøres af anden kortfristet gæld på 40,1 mio. kr.(38630-0000-8256000000)

De ikke forelagte specifikationer opfattes som ikke-specificerede balancekonti. Revisionsdirektoratet har derfor konkluderet, at ikke alle balancekonti er afstemte eller specificerede. På det foreliggende grundlag kan vi ikke opgøre antallet eller det beløbsmæssige omfang af samtlige manglende ikke-afstemte eller ikke-specificerede balancekonti. Der kan derfor være poster på balancen, der burde have været overført til

bevillingsregnskabet.

e. Vi har konstateret følgende for de forelagte og afstemte eller specificerede finansielle aktiver og passiver:

Kassebeholdninger

Der er i enkelte institutioner meget store kontante beholdninger. I 1 tilfælde er der en kontantbeholdning på 289.254,13 kr. (37529-0000-62010).

I andre tilfælde oplyses det i bogføringen, at beholdningen er negativ, og det fremgår af specifikationerne, at der er gjort opmærksom herpå, dog uden oplysninger om, hvorvidt der er sket rettelse.

I flere tilfælde er bankbeholdninger – bogført på funktionen som kassebeholdning – ikke dokumenteret ved forelæggelse af kontoudtog fra banken.

Bankbeholdninger

Der var i åbningsbalancen 2007 fejlagtigt bogført indeståendet fra en anden bankkonto. Fejlen fremgår af oplysninger på specifikationen fra den 15. maj 2008. På dette tidspunkt var der ikke taget skridt til korrektion af bogføringen (38641-0000-6205035641)

Der er forelagt et kontoudtog fra bankkonti i Nordea, konto nr. 5366 114 639 uden henvisning til en KØR-konto. Det er således ikke muligt at afstemme kontoudtoget med bogføringen.

Det fremgår af en specifikation, at der mangler bogføring af 8 poster med en nettohævning på 92.422,10 kr. uden angivelse af, om der efterfølgende er foretaget bogføring (39999-0000-6205039531).

Debitorer

Kun meget få specifikationer af debitorerne indeholder oplysninger om, hvad enkeltposterne vedrører, hvordan de er opstået, og hvordan de afvikles.

Der er tilgodehavender hos amter, der blev nedlagt i 2006, tilgodehavender tilbage fra 2003 (39250-9998-6093000000) og negative tilgodehavender med oplysning om afvikling, uden oplysning om det er sket.

Der er ikke forelagt oplysninger, der dokumenterer tilgodehavender i debitorsystemet KMD Debitor på 76.053.279,26 kr.

Følgende poster på i alt 10,7 mio. kr. er bogført som tilgodehavender:

Tekst på bilag	Beløb (mio. kr.)	Konto
Lønberegning	0,7	39610-9001-6215000000
Lønberegning	0,6	39610-9003-6215000000
Anlæg projektering	9,4	39620-0000-6215000000

Teksten på bilagene indikerer, at det ikke er tilgodehavender, men derimod driftsudgifter og anlægsudgifter, der burde have været bogført i bevillingsregnskabet.

Montering af ny klub i Guldbergsgade indeholder udgifter på 573.711,15 kr., der er bogført som tilgodehavende (37532- 0000-6215000000).

Udgifterne burde have været medtaget i bevillingsregnskabet som en anlægsudgift.

Følgende projektudgifter er bogført som tilgodehavender:

Tekst	Beløb (kr.)	Konto
AHSK, Havremarkens Skole	106.757,68	31065-0000-6215030100
Projektoverførsel Hellig Kors Skole	305.127,17	31061-0000-6215030100
Tilskud Familiestyrelsen	696.000,00	39230-0000-6215000000

Der er ikke forelagt dokumentation for, at udgifterne er reelle tilgodehavender. Hvis

det ikke er tilfældet, er bogføringen udtryk for uhjemlet overførsel af udgifter fra 2007 til 2008.

Følgende indtægter er bogført som negative tilgodehavender:

Tekst	Beløb (kr.)	Konto
Bæredygtig udvikling	1.029.402,30	38750-0000-6215000000
Sprogstimuleringsmidler	169.120,00	38200-0000-6215000000
Skoletjenesten	4.674.709,84	38761-0000-6215030100
Rødkildeskole	329.023,03	31193-0000-6215030100
Rådmandsskole	1.150.745	31076-0000-6215030100

Der er ikke forelagt dokumentation for, at projektindtægterne er eksterne, da det er en forudsætning for at overføre nettoindtægten til det følgende år.

Hvis indtægterne er interne, medfører fremgangsmåden ubetilget overførsel fra 2007 til 2008.

Revisionsdirektoratet finder, at indtægterne skal bogføres under funktion 8.28.17 mellemregninger med foregående og følgende regnskabsår. Det er misvisende at nedbringe tilgodehavenderne med indtægter, som er uvedkommende for debitorerne.

Revisionsdirektoratets stikprøve viste, at administrationen af debitorer er i strid med kommunens Kasse- og Regnskabsregulativ og Rammebilaget regnskab i årets løb.

Kreditorer

Revisionsdirektoratet oplyste i årsrevisionsprotokollatet for 2006 (Nr. 6/2007 af 11. juni 2007) under punkt 5, Administration (s. 23), at bevillingsregnskabet var belastet med 11 mio. kr. i strid med Velfærdsministeriets Budget- og Regnskabssystem for kommuner, der ikke tillader hensættelse i det udgiftsbaserede regnskab.

Vi har konstateret, at hensættelsen stadig er bogført i det finansielle regnskab, og at der i 2007 yderligere er hensat 0,4 mio. kr. til imødegåelse af et krav ved en eventuel

retssag.

Vi finder fortsat, at der ikke er hjemmel i Velfærdsministeriets regler til en generel hensættelse i den finansielle balance. For så vidt angår hensættelsen til imødegåelse af et krav ved en eventuel retssag finder Revisionsdirektoratet, at retssagen burde have været omtalt i ledelsens regnskabserklæring med oplysning om et eventuelt krav.

Den omkostningsbaserede balance

Revisionsdirektoratet har konstateret, at udvalgets omkostningsbaserede balance ikke indeholder aktiver under udførelse. Direktoratet finder dette usædvanligt i betragtning af, at det af den obligatoriske oversigt "Anlægsregnskabet" indeholder væsentlige anlægsudgifter.

Revisionsbemærkning

På trods af, at der nu foreligger afstemte og specificerede finansielle balancekonti, skal Revisionsdirektoratet udtale alvorlig kritik af, **at** ikke alle finansielle balancekonti er afstemte, **at** der ikke foretages ledelsestilsyn, og **at** saldiene ikke er specificeret.

Kravene i Kasse- og Regnskabsregulativet herunder Rammebilaget regnskab i årets løb er ikke overholdt. Direktoratet påskønner, at den nyetablerede forretningsgang Afstemning og specifikation af den finansielle balance er dækkende, herunder at der foretages et ledelsesmæssigt tilsyn med de udarbejdede afstemninger og specifikationer.

3.6 Bevillingskontrol

a. Københavns Kommunes bevillingsregler er oplyst i kommunens budget for 2007.

Bevillingsreglerne indeholder:

- Bevillinger og bevillingsniveau.
- Styringsområder og styringsparametre.
- Bevillingsbindinger.
- Tillægsbevillinger.
- Efterregulering.
- Budgetopfølgning.
- Øvrige bevillingsmæssige forhold.

Et væsentligt forhold er, at en bevilling vedtaget af Borgerrepræsentationen er bindende. Dette betyder, at der kun kan afholdes merudgifter (eller oppebæres indtægter), såfremt der er indhentet en tillægsbevilling fra Borgerrepræsentationen

Ifølge Regnskabscirculæret skal der redegøres for væsentlige afvigelser mellem bevillings- og regnskabstal samt for væsentlige afvigelser i forhold til budgetforudsætningerne. Som hovedregel skal således forklares:

- Afvigelse på mere end 5 mio. kr. på funktionsniveau.
- Afvigelser mellem budgetteret og realiseret aktivitet.
- Afvigelser mellem budgetterede og realiserede enhedspriser.
- Afvigelser mellem budgetterede og realiserede mål og resultater (kvantificerbare).

Opfølgning af revisionen af 2006

b. Revisionsudvalget påtalte kraftigt i betænkningen over revisionen af Københavns Kommunes regnskab for 2006 (s. 8), at der i regnskab 2006 på ny var konstateret et betydeligt merforbrug.

BUU har den 16. april 2008 i forbindelse med opfølgningen på Revisionsudvalgets

påtale i Revisionsbetænkningen oplyst, at økonomistyringen er forbedret væsentligt, således at 2007 er afsluttet med et mindreforbrug. Herudover er der gang i en kompetenceudvikling af økonomimedarbejdere bredt i forvaltningen. Ydermere er der indført en budgetinstruks, der har til formål at præcisere roller og ansvar i økonomistyringen.

Revisionen af 2007

c. Det fremgår af indstillingen til Børne- og Ungdomsudvalgets regnskab (BUU nr. 17, den 12. marts 2008), at udvalgets driftsramme i 2007 udviser et samlet mindreforbrug på 171,9 mio. kr., som søges overført til 2008. Når der ses bort fra opsparingen på de decentrale enheder på ca. 60,5 mio. kr., fås et samlet mindreforbrug på 111,4 mio. kr. på hele BUUs driftsramme i 2007.

I de specielle bemærkninger til regnskabet for BUU er der redegjort for afvigelser mellem bevillings- og regnskabsbeløb.

For de enkelte bevillinger er der følgende afvigelser (mio. kr.):

Bevilling	Nettobevilling	Afvigelse 1)
Efterspørgselsstyrede serviceområder		
Dagtilbud	2.632	-125
Dagtilbud - special	80	-12
Fritidshjem og klubber	757	11
Fritidshjem og klubber – special	106	-20
Undervisning	2.444	-39
Specialundervisning	651	28
Sundhed	199	-11
Miljø	8	-4
Rammestyrede områder		
Dagtilbud	35	0
Dagtilbud – special	9	-7
Administration	277	-7

1) Merudgifter er anført som positivt beløb.

I oversigten er ikke medtaget anlæg og finansposter som følge af de særlige bevillingsregler for disse områder.

Vi har som led i bevillingskontrollen fokuseret på følgende:

- Er der væsentlige beløbsmæssige afvigelser.
- Skulle afvigelsen/erne have været konstateret til brug for ansøgning af tillægsbevilling i Borgerrepræsentationen, jf. oktoberprognosen.
- Er forklaringerne af afgivelserne korrekte og fyldestgørende.

Væsentlige beløbsmæssige afvigelser

d. Vi har konstateret væsentlige afvigelser mellem bevillings- og regnskabstal for følgende bevillinger (mio. kr.):

Bevilling	Nettobevilling	Afvigelse
Dagtilbud	2.632	-125
Undervisning	2.444	-39
Specialundervisning	651	28

Dagtilbud

Det fremgår af regnskabsforklaringen, at der er et mindreforbrug på 125 mio. kr. i forhold til bevillingen. Bevillingen burde imidlertid have været reduceret med 12 mio. kr. til udgifter, der var afholdt på bevillingen Fritidshjem og klubber. Det reelle mindreforbrug var således 113 mio. kr.

Det fremgik af oktoberprognosen, at der var forventet et samlet mindreforbrug på 70,5 mio. kr. Det forventede mindreforbrug skyldtes ej etablerede pladser på 41 mio. kr., forsinkelse i iværksættelsen af pladser i Børneplanen på 9 mio. kr. og ca. 20 mio. kr. i forhold til daginstitutionernes opsparing.

I forhold til forventningen i oktoberprognosen er der således et mindreforbrug på

yderligere 54,5 mio. kr. (125 mio. kr. - 70,5 mio. kr.)

I regnskabsforklaringerne årsagsforklares mindreforbruget med merindtægt ved forældrebetaling på 24 mio. kr., overførsel til 2008 med 28 mio.kr. og uforbrugte puljer, som hovedsagelig stammer fra tidligere år, på 61 mio. kr. De uforbrugte puljer er afsat til bl.a. bevillingshensættelser til lønfejl og overførsler i forbindelse med ønsket om at holde serviceudgifterne i ro.

Oktoberprognosens oplysning om, at 41 mio. kr. i mindreforbrug skyldes ikke etablerede pladser, er således ikke gentaget i regnskabsforklaringen ved årets slutning.

Undervisning

Det fremgik af oktoberprognosen, at der var forventet et merforbrug på ca. 7,5 mio. kr. som primært skyldtes et merforbrug på 27,4 mio.kr. i forhold til skolernes opsparing og samlet mindreforbrug på 19,2 mio. kr. i forhold til faglighed for alle (13 mio. kr.), PISA midler (4 mio. kr.) og befordring (2,2 mio. kr.).

Det fremgår af regnskabsforklaringen, at der er et mindreforbrug på 38,5 mio. kr. i forhold til bevillingen. Bevillingen burde imidlertid have været reduceret med 19 mio. kr. til udgifter, der var afholdt på andre bevillinger. Det reelle mindreforbrug var således 19,5 mio. kr.

I forhold til forventningen i oktober prognosen er der således et mindreforbrug på yderligere 46 mio. kr. (7,5 mio. kr. + 38,5 mio. kr.)

Forvaltningen oplyste i regnskabsforklaringen, at der beklageligvis er steder, hvor enten budgettet eller forbruget ligger forkert, og dette er forklaret under hvert bevillingsområde. Forvaltningen vil i forbindelse med den første regnskabsprognose i 2008 foretage en række budgetmæssige omplaceringer, så budgettet følger forbruget og omvendt.

Revisionsdirektoratet har set, at der i forbindelse med den første regnskabsprognose er foretaget en række omplaceringer. Det har dog ikke været muligt at følge omplaceringen af midler fra bevillingsområdet Undervisning til Specialundervisning.

Specialundervisning

Det fremgår af oktoberprognosen, at bevillingen ved årets slutning forventedes at ville balancere.

I regnskabsforklaringerne årsagsforklares et merforbrug på 28 mio. kr. med, at 21 mio. kr. er bevilget andre steder, og hvis bevillingen var korrekt placeret under bevillingen Specialundervisning, havde merforbruget udgjort 7 mio. kr.

I slutningen af 2007 skete en omfattende tilpasning af budgettet, således at forbrug og bevilling følger hinanden, men det var ikke muligt at rette det korrigerede budget inden regnskabsafslutningen.

Anlæg

Regnskabsforklaringen indeholder oplysninger om, at der på bevillingsområdet anlæg er et samlet mindreforbrug på ca. 277,5 mio. kr., og at mindreforbruget søges overført til 2008. Herefter følger oplysning om de projekter, der skal gennemføres. Bl.a. nævnes finansiering af forbrug på statuskonto, i alt ca. 10 mio. kr.

Revisionsdirektoratet finder, at regnskabsforklaringen burde have været suppleret med oplysninger om, hvor meget der var realiseret af de enkelte bevillinger ved udgangen af 2007, og hvor meget der resterende, og om der var finansiel dækning for de resterende arbejder, jf. kravene i afsnit 4.1.2 i Regnskabscirculæret.

Vi finder det tvivlsomt, om forbrug bogført på balancen kan finansieres af anlægsbevillinger. Vi skal dog i den forbindelse henvise til, at projekteringsudgifter

sædvanligvis kan afholdes uden bevilling på dranst 3, anlæg mod aflæggelse af særskilt regnskab. Samme fremgangsmåde kan ikke benyttes ved bogføring på balancen.

Generelt

Vi har konstateret flere tilfælde, hvor budgetbeløb er fejlplaceret og tilfælde, hvor der er sket fejlbogføring. Dette bevirker, at afvigelsesforklaringerne er uklare.

Revisionsbemærkning

Oktoberprognosens forventninger om regnskabsresultatet udviste en betydelig afvigelse i forhold til det endelige årsregnskab 2007. Vi skal derfor henstille, at prognosearbejdet styrkes, så det forventede regnskabsresultat estimeres bedre. Det henstilles endvidere, at det sikres, at budget og bogføring registreres korrekt på funktionerne inden for de enkelte bevillinger.

Revisionsbemærkning

Revisionsdirektoratet finder det utilfredsstillende, at mindreforbruget på 277,5 mio. kr. på anlægsområdet ikke er suppleret med specifikke oplysninger om årsagerne til mindreforbruget og eventuelle konsekvenser heraf for de fremtidige anlægsudgifter.

3.7 Anlæg

Det fremgår af kommunens obligatoriske oversigt for anlægsregnskaber, at der er afsluttet 14 anlægsbevillinger i 2007.

I henhold til Budget- og Regnskabshåndbogen, afsnit 18.2.1, Aflæggelse af særskilt anlægsregnskab, skal der aflægges særskilt anlægsregnskab senest 6 måneder efter arbejdets afslutning. Endvidere fremgår det, at forvaltningerne skal afgive de særskilte anlægsregnskaber med bemærkninger til Økonomiudvalget (Økonomiforvaltningen). Regnskab og bemærkninger sendes samtidig til Revisionsdirektoratet.

Revisionsdirektoratet har ikke modtaget særskilte anlægsregnskaber for de anlægsbevillinger, der er afsluttet i 2007.

Revisionsbemærkning

Revisionsdirektoratet finder det utilfredsstillende, at anlægsregnskaber ikke fremsendes til revision 6 måneder efter afslutningen.

3.8 Regnskabsgennemgang

Opfølgning af revisionen af 2006

a. Revisionsdirektoratet fandt det usikkert, om Københavns Kommune var forpligtet til at dække de udgifter, der var afholdt efter aftalen mellem kommunen og Det Kongelige Opfostringshus (DKO) var opsagt.

Advokaten, der varetog det juridiske arbejde med omdannelsen af Det Kongelige Opfostringshus (DKO) fra en almen fond til en erhvervsrivende fond, har i et notat af 10. juli 2007 konkluderet, at kommunen med hjemmel i kommunalfuldmagten har kunnet yde støtte til bl.a. ejendomsdrift. Vi har taget notatet til efterretning.

Revisionsdirektoratet anbefalede, at der i forbindelse med omdannelse blev taget stilling til kommunens betydelige tilgodehavende.

Ved udgangen af maj 2008 var der fortsat ikke taget stilling til tilgodehavendet. Det forventes, at tilgodehavendet vil fremgå af den erhvervsdrivende fonds omdannelsesbalance. Herefter vil kommunens tilgodehavende indgå i drøftelser mellem den erhvervsdrivende fonds bestyrelse og kommunen.

Revisionen af 2007

b. Regnskaberne for 2004, 2005 og 2006, som tidligere var forsynet med forbehold i revisionspåtegningerne, er ændret. Vi har herefter forsynet regnskaberne med en revisionspåtegning uden forbehold.

Regnskabet for 2007 er forsynet med følgende forbehold i revisionspåtegningen:

"Ifølge regnskabet er bygningerne overgået til brug for familieskolen Hellebæk den 1. august 2007. I den forbindelse vil der blive udarbejdet en refusionsopgørelse over de forventede indtægter.

Regnskabets udgifter, afholdt af Københavns Kommune på 891.970 kr., forventes derfor reduceret mod en tilsvarende stigning i tilgodehavenderne under balancens

aktiver. Der er i regnskabet ikke redegjort for de økonomiske konsekvenser heraf."

Det fremgår af forslag til kommunens budget 2007 (s. 150), at forslaget indeholder en fjernelse af tilskuddet til Det Kongelige Opfostringshus på 2,6 mio. kr.

Uanset denne oplysning er der afholdt udgifter til Det Kongelige Opfostringshus på 0,9 mio. kr.

Revisionsdirektoratet har fået oplyst, at Det Kongelige Opfostringshus siden sommeren 2007 er benyttet af Familieskolen Hellebæk, og at skolen skulle indgå en lejeaftale med Det Kongelige Opfostringshus om betaling for benyttelsen. Lejeaftalen er medio maj 2008 ikke indgået.

Regnskabet for Det Kongelige Opfostringshus anses derfor for mangelfuldt, idet udgifter til leje ikke fremgår af regnskabet, ligesom der kan være en berettiget forventning om, at kommunens udgifter på 0,9 mio. kr. bør refunderes af Det Kongelige Opfostringshus.

Anbefaling

Revisionsdirektoratet skal anbefale, at der træffes aftale med Det Kongelige Opfostringshus om afviklingen af kommunens tilgodehavende, og der udarbejdes en refusionsopgørelse for familieskolens drift i 2007. Det anbefales endvidere, at lejeaftalen mellem Familieskolen Hellebæk og Det Kongelige Opfostringshus indgås og der herefter træffes aftale om refusion af kommunens udgifter på 0,9 mio. kr.

4. Revision af særlige regnskabsområder

4.1 IT-anvendelse

Revisionen af 2007

Revision af administrationen af adgange til systemer og data

a. Revisionsdirektoratet har ud fra en vurdering af risici ved kommunens administration af tildelte brugeradgange til systemer og data (autorisationer/transaktionskoder), foretaget en gennemgang af de kontroller forvaltningens IT-sikkerhedsledere i denne forbindelse skal udføre efter Regulativ for IT-sikkerhed i Københavns Kommune (oktober 2002)

Revisionsdirektoratets gennemgang har omfattet IT-sikkerhedsledernes kontroller, dokumentation af de tildelte autorisationer, samt den brugeradministration, der siden 1. april 2007 er udført af Koncern Service – kommunens nye fælles IT-driftsenhed.

Gennemgang er foretaget i samråd med den overordnede IT-sikkerhedsfunktion i Borgerrepræsentationens Sekretariat, og er sket sideløbende med kommunens arbejde med et nyt IT-sikkerhedsregulativ.

IT-sikkerhedsledernes ansvar for udførelse af de kontroller, der har været omfattet af Revisionsdirektoratets gennemgang, er principielt uændret i kommunens nye regulativ, der trådte i kraft den 15. maj 2008.

Resultatet af gennemgangen af Børne- og Ungdomsforvaltningens kontrol og dokumentation fremgår af dette revisionsprotokollat. Revisionsdirektoratet vil i et revisionsprotokollat til Økonomiudvalget redegøre for det samlede resultat af undersøgelsen af udvalgte områder af kommunens dokumentation af adgange til egne systemer og data.

b. Autorisationer omfattet af gennemgangen

- Autorisationer med udbetalingsmæssige konsekvenser i: KMD Lønssystemet.
- Autorisationer til øvrigt til systemer og data (opdatering/forespørgsel).

Revisionsdirektoratet har fra KMD A/S den 28. januar og 12. februar 2008 modtaget en række datasæt fra kommunens overordnede adgangskontrolsystem ZI-sikkerhedssystemet (RACF – Ressource Access Control Facility) fordelt pr. sikkerhedslederområde (forvaltning), med oplysninger om bl.a. kommunens aktive brugere (brugeridenter) samt deres tildelte autorisationer/transaktionskoder (opdatering/forespørgsel) til kommunens egne forskellige systemer og data.

Sideløbende har Systemejeren for KMD Løn givet oplysning om adgange med udbetalingsmæssige konsekvenser.

Revisionsdirektoratet har analyseret de modtagne data via revisionsværktøjet IDEA, og for Børne- og Ungdomsforvaltningen er der i alt udtaget 12 tilfældige stikprøver – 6 brugeridenter med udbetalingsadgange til KMD Løn og 6 brugeridenter med adgange til kommunens øvrige systemer og data.

c. Dokumentation af tildelte autorisationer

For de 12 udvalgte brugeridenter har Revisionsdirektoratet den 8. og den 15. april 2008 skriftligt anmodet Børne- og Ungdomsforvaltningens IT-sikkerhedsleder om dokumentation for følgende opgaver og kontroller, jf. §§ 15 og 32 i Regulativ for IT-sikkerhed i Københavns Kommune (oktober 2002):

- Arbejdsleders og sikkerhedsleders godkendelse af de givne autorisationer.
- At de givne autorisationer matcher de pågældende personers arbejdsområde, og at sikkerhedsleder har foretaget kontrol med dette.
- At der er fastlagt regler for tildeling af autorisationer/transaktionskoder til sikkerhedslederen.
- At der er udarbejdet en beskrivelse af autorisationsproceduren i samarbejde med systemejer, og at sikkerhedsleder har foretaget kontrol med dette.

Revisionsdirektoratet har den 5. maj 2008 afholdt møde med forvaltningens IT-sikkerhedslederfunktion med henblik på gennemgang af ovennævnte dokumentation, og som primært omhandlede første punkt. Spørgsmål vedrørende forvaltningens øvrige IT-sikkerhedsopgaver og kontroller er ikke endeligt afklaret og vil derfor indgå i den fortsatte revision af IT-området.

Det fremgår af forvaltningens sikkerhedsinstruks af 2. juni 2003 bl.a., at den ansvarlige leder fremsender anmodning om tildeling/ændringer eller sletning af autorisationer til sikkerhedslederen, der autoriserer brugeren til de ønskede systemer, og kvitterer overfor lederen, når oprettelsen/ autorisationen er sket.

På mødet oplyste forvaltningen, at der ikke kunne tilvejebringes dokumentation for 3 stikprøver med udbetalingsadgange til KMD Løn og 6 stikprøver med adgange til kommunens øvrige systemer.

Forvaltningens dokumentation af de 12 tilfældige brugeridenters adgange fremgår af det følgende:

Tabel 1: Adgange med udbetalingsmæssige konsekvenser i KMD-lønsystemet

Forvaltning	Antal brugere i stikprøven	Antal brugere godkendt af arbejdsleder/sikkerhedsleder
BUF	6	3

Forvaltningen kunne dokumentere adgange til KMD Løn LPA Portalen, hvor forvaltningens anmodninger om opdateringer etc. indberettes til KMD A/S, der herefter foretager den anmodede opdatering via den aftale, der er indgået om lønadministrationen for Københavns Kommune.

Tildelingen af autorisation/transaktionskoden DI23, der giver adgang til direkte opdatering med udbetalingsmæssig konsekvens via KMD Lønsystemet, kunne forvaltningen ikke dokumentere.

Tabel 2: Adgange til kommunens øvrige systemer og data

Forvaltning	Antal brugere i stikprøven	Antal brugere godkendt af arbejdsleder/sikkerhedsleder
BUF	6	0

De i tabel 2 nævnte 6 tilfældige stikprøver med adgange til kommunens andre systemer, kunne forvaltningen ikke dokumentere. I tabellen er på grundlag af de modtagne datasæt fra KMD oplyst antallet af de aktuelle autorisationer/transaktionskoder for de 6 brugeridenter.

Som det fremgår, har forvaltningen ikke kunnet tilvejebringe dokumentation for godkendelse af nogen af de tildelte autorisationer til disse brugere.

På mødet oplyste forvaltningen, at der på grundlag af gennemgangen af Revisionsdirektoratets stikprøver, var fundet ét tilfælde, hvor en ansat ved et af gymnasierne havde bibeholdt sine autorisationer, selvom administrationen af området ikke længere foregår i Københavns Kommune. Forvaltningen har derfor nu igangsat sletning af samtlige brugeridenters autorisationer vedr. de dele af gymnasieområdet, der ikke længere administreres af Københavns Kommune.

Det blev endvidere oplyst, at forvaltningens brugeradministration skulle overdrages til kommunens nye fælles IT-driftsenhed i Koncernservice. Forinden ville forvaltningen igangsætte en længe påtrængt uddannelse og gennemgang af sikkerhedsregler inden for forvaltningens område.

d. Forvaltningens IT-sikkerhedsleder har efter det nye sikkerhedsregulativ fortsat ansvaret for administrationen af dette område, uanset at brugeradministrationen overføres til Koncernservice. Revisionsdirektoratet skal derfor anbefale følgende:

- At forvaltningens IT-sikkerhedsleder får dokumenteret brugeridenternes aktuelle adgange ved en systematisk gennemgang af samtlige brugeridenter, tildelte

autorisationer/transaktionskoder med tilhørende brugergrupper/brugerprofiler etc. for alle organisatoriske enheder under forvaltningens sikkerhedsområder.

- At det af dokumentationen for hver enkelt brugerident fremgår, hvilke autorisationer/transaktionskoder, brugergrupper, brugerprofiler etc. forvaltningens IT-sikkerhedsfunktion har godkendt i forbindelse med: Oprettelse af brugeridenter, Ændringer af adgange og ved Sletning af brugeridenter.
- At forvaltningens IT-sikkerhedsleder til enhver tid kan dokumentere, hvilke autorisationer/transaktionskoder der er indeholdt i de enkelte brugergrupper, samt hvilke rettigheder disse koder giver i de tilhørende systemer mht.: Opdatering af og Forespørgsel på systemets data.
- At dokumentationen fremover sker således, at samtlige brugeridenter og disses adgange til systemer og data indenfor de enkelte sikkerhedsområder opbevares i mindst 5 år efter brugeridenternes sletning, og indtil disse frigives til fornyet anvendelse via kommunens overordnede ZI-sikkerhedssystem.
- At forvaltningens IT-sikkerhedsleder og autorisationsansvarlige tilvejebringer større kendskab til hvilke adgange til systemer og data, der er tjenstligt behov for.
- At forvaltningens IT-sikkerhedsleder til Koncernservice løbende ajourfører oplysning om forvaltningens autorisationsansvarlige, og for hvilke områder disse kan anmode Koncernservice om oprettelse af autorisationer/transaktionskoder.
- At forvaltningens IT-sikkerhedsleder løbende foretager kontrol med de af Koncernservice tildelte autorisationer/transaktionskoder indenfor forvaltningens sikkerhedsområde (kontrol med de autorisationsansvarliges anmodninger til Koncernservice).

Revisionsbemærkning

Revisionsdirektoratet finder det utilfredsstillende, at Børne- og Ungdomsforvaltningen kun i 3 ud af 12 tilfældigt udvalgte stikprøver var i stand til at dokumentere brugeroprettelser og tildelte adgange til egne systemer og data. Direktoratet har i denne anledning meddelt forvaltningen en række forslag til forbedring af den fremtidige administration af området.

4.2 Løn

a. Indledning

Lønudgifterne i Børne- og Ungdomsudvalgets regnskab for 2007 har udgjort 5.599 mio. kr.

Heraf har lønudgifterne i de selvejende institutioner med driftsoverenskomst med Københavns Kommune i 2007 udgjort 1.098 mio. kr. Regnskaberne, herunder lønudgifter, for disse institutioner revideres af revisorer, der er valgt af institutionernes bestyrelser. Lønudgifterne i de selvejende institutioner er derfor ikke omfattet af vores undersøgelse.

Lønanvisningen varetages af KMD A/S, der indtaster oplysninger om tilgange, ændringer i ansættelsesforhold samt afgang i KMD's lønsystem. Indtastningen sker på grundlag af indberetningsbilag fra Børne- og Ungdomsforvaltningen.

Forvaltningen foretager selv indtastning af særydelser i KMD's lønsystem og Vagtplanssystemet.

Udarbejdelsen af indberetningsbilag og indtastningen af særydelser i lønsystemet sker dels centralt i Børne- og Ungdomsforvaltningen dels i de decentrale enheder.

Revisionen har omfattet en gennemgang af forretningsgange og interne kontroller samt gennemgang af personalesager. Vi har endvidere gennemgået et antal sager vedrørende fratrådte tjenestemænd for at påse, at disse er afgangsført i lønsystemet, og at grundlaget for beregning af tjenestemandspensionen er korrekt. Pensionsanvisningen varetages også af KMD A/S. Udgifterne til tjenestemandspensioner bogføres i Økonomiudvalgets regnskab.

Revisionen har omfattet den centrale lønadministration i Center for Ressourcestyring, (CRS) og følgende decentrale enheder: Heibergskolen, Kildevældsskolen og Kirsebærhavens Skole.

b. Forretningsgange og interne kontroller

Ifølge Kasse- og Regnskabsregulativets Rammebilag for kontrolforanstaltninger for brugen af edb-regnskabssystemer skal den systemansvarlige udarbejde en forretningsgangsbeskrivelse med interne kontroller for anvendelse af de edb-systemer, som forvaltningen er ansvarlig for. De forvaltninger, der er bruger af systemet, skal på grundlag heraf udarbejde egne forretningsgangsbeskrivelser.

Økonomiforvaltningen, Koncernservice, der er systemansvarlig for lønsystemet, har først i januar 2008 udsendt Generelle retningslinier for anvendelse af Københavns Kommunes personaleadministrative system.

Børne- og Ungdomsforvaltningen har på KKnet en række vejledninger, retningslinier, skabeloner, skemaer, cirkulærer mv. Dette materiale indeholder dog ikke en beskrivelse af hvilke interne kontroller, der skal udføres i såvel centrale som decentrale enheder.

På tidspunktet for revisionens udførelse forelå hverken Økonomiforvaltningens Generelle retningslinier for anvendelse af Københavns Kommunes personaleadministrative system eller en af Børne- og Ungdomsforvaltningen udarbejdet forretningsgangsbeskrivelse med interne kontroller for lønområdet. De undersøgte decentrale enheder har heller ikke udarbejdet skriftlige forretningsgange for lønområdet. Vi har derfor foretaget interview af medarbejdere og ledere for at klarlægge, hvilke kontrolprocedurer der i praksis udføres.

Vi har fokuseret på følgende forhold, som vi anser for væsentlige i kontrolmæssig henseende: Anvisning og attestation, tilstedeværelseskontrol, behandlingen af ind- og uddata, afstemning af lønsystemet med KØR, behandling af fejlkonto samt ledelsestilsyn.

Ad Anvisning og attestation

I henhold til Kasse- og Regnskabsregulativets Rammebilag for intern kontrol generelt skal der foreligge oversigter over de personer, der er bemyndiget til at anvise. Oversigterne skal indeholde angivelse af, hvilke områder bemyndigelsen omfatter, og hvorledes de pågældende underskriver sig. Endvidere skal alle bilag være attesteret af medarbejdere, der er udpeget af den anvisningsbemyndigede.

Der foreligger ikke i de undersøgte enheder oversigter over medarbejdere, der er bemyndiget til at anvise.

Vi har påset, at lønbilag er attesteret, og at ansættelsesbreve og lønaftaler er underskrevet. Det har dog ikke været muligt at konstatere, at de pågældende medarbejdere formelt er bemyndiget hertil.

Ad Tilstedeværelseskontrol

CRS og de undersøgte skoler har oplyst, at der generelt ikke er etableret en tilstedeværelseskontrol med det formål at sikre, at der kun udbetales løn til personer, som faktisk er ansat.

Heibergskolen og Kildevældsskolen har supplerende oplyst, at alle lønsedler gennemgås efter hver lønkørsel. Heibergskolen danner endvidere en personaleoversigt i BUFLIS ca. hver anden måned. Kirsebærhavens Skole har oplyst, at der efter hver lønkørsel dannes en lønudgiftsliste i BUFLIS.

Det bør i en forretningsgangsbeskrivelse præciseres, at der skal ske kontrol af, at der kun udbetales løn til personer, der faktisk er ansatte, herunder hvordan kontrollen tilrettelægges. Der henvises til de Generelle retningslinier for anvendelse af Københavns Kommunes personaleadministrative system

Ad Behandling af ind- og uddata

Indberetningsbilag om oprettelse og ændring af stamoplysninger til registrering i lønsystemet udarbejdes af lønmedarbejdere i CRS og de decentrale enheder på

grundlag af dokumentation i sagerne. CRS varetager den elektroniske fremsendelse af både egne og de decentrale enheders indberetningsbilag via lønportalen til KMD, der foretager indtastning i lønsystemet.

Ifølge CRS foretager lønmedarbejdere for skoleområdet kontrol af uddata for egne indberetninger af oprettelser eller ændringer af stamdata.

Vi har konstateret, at det ikke i alle tilfælde er dokumenteret, at uddatakontrollen er udført. I nogle tilfælde er indberetningsbilag dog markeret med et "flueben" for udført kontrol.

Særydelser indtastes til KMD-lønsystemet og Vagtplanssystemet af lønmedarbejdere i forvaltningens centrale og decentrale enheder.

I CRS sker dette på grundlag af indberetningsbilag, der er udarbejdet på grundlag af dokumentation i sagerne eller på grundlag af attesterede skemaer med tjenestetidsændringer. Udarbejdelsen af indberetningsbilag og kontrollen af, at oplysningerne er i overensstemmelse med grunddokumentationen i sagerne, foretages hovedsageligt af samme medarbejder.

Heibergskolen har oplyst, at uddatakontrollen af særydelser siden 1. november 2007 er udført af en anden medarbejder end den der har foretaget indtastning i KMD-lønsystemet. Den udførte kontrol dokumenteres ved påtegning af indberetningsbilaget. Kildevældsskolen har oplyst, at uddatakontrollen af særydelser varetages af en anden medarbejder, ved at lønsedlerne sammenholdes med indberetningsbilagene. Kontrollen kan imidlertid ikke dokumenteres, da der ikke sker påtegning af sagsmaterialet.

Kirsebærhavens skole har oplyst, at der ikke foretages uddatakontrol af de særydelser som skolen indtaster i lønsystemet.

Der bør i forretningsgangsbeskrivelsen tages stilling til behandling af ind- og uddata, herunder om kontrollen af uddata skal ske til indberetningsbilag eller til grunddokumentationen. Der henvises til de Generelle retningslinier for anvendelse af Københavns Kommunes personaleadministrative system

Ad Afstemning af KMD OPUS med KØR

Revisionsdirektoratet finder det væsentligt, at der som led i den interne kontrol foretages afstemning af, at forvaltningens lønudgifter ifølge lønsystemet KMD OPUS er i overensstemmelse med de lønudgifter, der via grænsesnit er bogført i KØR. Vi har derfor undersøgt, hvordan Børne- og Ungdomsforvaltningen har håndteret dette.

Forvaltningen har udarbejdet en skriftlig vejledning med en beskrivelse af centralforvaltningens månedlige procedure for kontrol af lønsystemets bogføring i KØR med kontrolrapport fra lønsystemet. Løndata publiceres dernæst på forvaltningens intranet (BUF-LIS) til brug for de decentrale enheder, som herefter skal kontrollere, at bogføringen er korrekt.

Det anbefales, at forvaltningen i den samlede forretningsgangsbeskrivelse for anvendelsen af KMD-lønsystemet indarbejder proceduren for afstemning af KMD-OPUS med bogføringen i KØR.

Ad Udligning af lønfejlkonto

Regnskabscirkulæret for 2007 fastsætter, at fejlkonti og mellemregningskonti vedrørende løn skal være udposteret til relevante løndriftskonti ved årsskiftet.

Forvaltningen har udarbejdet et oplæg af 12. oktober 2007 til en fremtidig organisering af arbejdet med lønfejlkontoen. Børne- og Ungdomsforvaltningens ledelse har i et brev af 4. marts 2008 bekræftet, at fejlkonti og mellemregningskonti vedrørende løn i 2007 regnskabet er blevet udposteret.

Revisionsdirektoratet har dog konstateret, at der ultimo 2007 henstår -27,6 mio. kr. på konto for lønmellemregning fejl 39999.1100.8259031100

Det anbefales, at forvaltningen i den samlede forretningsgangsbeskrivelse for

anvendelsen af KMD-lønssystemet indarbejder procedurerne for udligning af fejlkontoen.

Ad Ledelsestilsyn

Ifølge Rammebilag for intern kontrol generelt skal der tilrettelægges et ledelsesmæssigt tilsyn, som skal sikre, at forretningsgange efterleves i praksis.

CRS har oplyst, at der ikke er tilrettelagt et ledelsesmæssigt tilsyn.

Der bør etableres og beskrives et ledelsesmæssigt tilsyn med overholdelsen af forretningsgangsbeskrivelsen for lønområdet, herunder for de decentrale enheder. Der henvises til de Generelle retningslinier for anvendelse af Københavns Kommunes personaleadministrative system

c. De enkelte personalesager

Generelt

Revisionen har omfattet et tilfældigt udvalgt antal sager registreret i lønssystemet med en tilgangsdato i 2007. Endvidere er gennemgået sager vedrørende direktionen og åremålsansatte.

Revisionen har omfattet en kontrol af, at aflønning er sket i overensstemmelse med gældende overenskomster/aftaler. Det er påset, at der foreligger ansættelsesbreve, aftaler om lønindplacering med underskrifter fra de faglige organisationer og indberetningsblanketter til KMD. Endelig er det påset, at sagerne foreligger veldokumenterede.

For åremålsansatte har vi undersøgt, at der er foretaget de foreskrevne evalueringer i forbindelse med prøvetidens udløb samt kontrolleret, at åremålstillæg registreret i lønssystemet i 2007 kun er udbetalt til åremålsansatte.

Ved revisionen er bl.a. lagt til grund:

- Økonomiforvaltningens skrivelse af 11. oktober 2006 hvoraf fremgår, at det

grundlæggende krav om dokumentation i forvaltningssager også skal overholdes i forhold til personalesager. Ifølge skrivelsen skal en personalesag indeholde alle relevante dokumenter, fx ansøgninger om ansættelse, ansættelsesbrev, eksamenspapirer, straffeattester mv.

- Økonomiforvaltningens cirkulære nr. 18 af 25. oktober 2002 om bl.a. pligt til at over-/merarbejde udtrykkeligt skal fremgå af ansættelsesbrevet, da dette efter de seneste fortolkningsbidrag fra EF-domstolen betragtes som et væsentligt vilkår for ansættelsesforholdet.
- Økonomiforvaltningens cirkulære nr. 16 af 16. august 2001 om evaluering af åremålsansættelse.
- Borgerrepræsentationens beslutning af 2. november 2006 om at der skal indhentes børne- og straffeattester ved ansættelse af medarbejdere, der via deres job skal have direkte kontakt med børn og unge samt at der efter konkret vurdering indhentes straffeattester ved ansættelse af øvrige medarbejdere i Børne- og Ungdomsforvaltningen.

Skolerne udarbejder aktivitetsplaner i et tjenestetidssystem TR2000 i henhold til arbejdstidsaftaler og rammeaftaler for skolernes tidsbegrænsende og fastansatte månedslønnede undervisningspersonale.

Via TR2000 foretages elektronisk indberetning og overførsel til lønsystemet af fx skoleårsafhængig funktionsløn og planlagt overtid for det nye skoleår.

Skolernes skal foretage en række kontroller af dataene i TR2000 og forvaltningen foretager et overordnet gennemsyn af de indsendte oplysninger, inden der sker elektronisk overførsel. Som dokumentation for den elektronisk indberettede løn sendes en transaktionsjournal med skolelederens underskrift til CRS.

Skolerne foretager i løbet af skoleåret løbende ændringer af aktivitetsplanerne i TR2000 som følge af fx ændrede arbejdsopgaver, nyansættelser, fratrædelser, orlov mv. Disse ændringer foretages direkte til lønsystemet.

Revisionsdirektoratet finder, at der bør indhentes en revisionserklæring fra

leverandøren af TR2000 om, at de interne kontroller er implementeret og fungerer effektivt på baggrund af en test af kontrollerne.

Tilgange

Vi har gennemgået 14 sager i CRS og konstateret følgende:

- I en sag er der fra ansættelsesdatoen 1. marts 2006 fejlagtigt ikke beregnet og indbetalt pension af nogle tillæg. Den manglende pension er ultimo 2007 opgjort til ca. 41.000 kr. Vi har oplyst forholdet over for forvaltningen, der vil bringe forholdet i overensstemmelse med løn- og ansættelsesvilkårene.
- I en sag var aflønningen fra 1. august 2006 fejlagtigt ikke i overensstemmelse med lønaftalen. Ifølge aftalegrundlaget var et årligt pensionsgivende løntillæg på 25.300 kr. i 31.3.2000 niveau ændret til på 28.300 kr. Omfanget af den manglende lønudbetaling er ultimo 2007 opgjort til ca. 4.600 kr. i gældende lønniveau. Hertil skal beregnes pension. Vi har oplyst forholdet over for forvaltningen, der vil bringe forholdet i overensstemmelse med løn- og ansættelsesvilkårene.
- I en sag blev udbetalt et pensionsgivende funktionstillæg på 25.000 kr. årligt i 31.3.2000 niveau. Ifølge lønaftalen var tillægget tidsbegrænset og forventedes at fortsætte til 31. juli 2007. Udbetalingen var fortsat ud over dette tidspunkt, uden at en ny lønaftale var indgået. Vi har meddelt dette til forvaltningen, og der er i januar 2008 indgået en ny lønaftale, så pågældendes aflønning er bragt i overensstemmelse med løn- og ansættelsesvilkårene.
- I en sag var der ikke foretaget en skriftlig evaluering i forbindelse med prøvetidens udløb vedrørende åremålsansættelse som foreskrevet i Økonomiforvaltningens regelsæt.

Vi har gennemgået 10 sager på Heibergskolen og konstateret følgende:

- I et tilfælde var personalesagen bortkommet – CRS har i samarbejde med skolen etableret en erstatningssag.
- I 2 tilfælde forelå der ikke straffeattest og i ét tilfælde ikke børneattest i personalesagen.

- I et tilfælde forelå der ikke ansættelsesbrev i personalesagen og i et tilfælde var ansættelsesbrevet og genparten heraf var ikke underskrevet af arbejdsgiver og den ansatte.
- I et tilfælde var ansættelsesbrevets lønoplysninger fejlagtigt oplyst til trin 27. Pågældende aflønnes efter trin 28 jf. overenskomsten og forholdet har derfor ingen lønmæssig betydning.
- I 3 tilfælde (2 rengøringsassistenter og en rengøringsmedhjælper) forelå der ingen lønftaler.
- Forvaltningen har konstateret – efter vi har udbedt sager til revision – at der i 2 tilfælde er udbetalt 1 trin for meget i Københavnertillæg til skolelærere. Pågældende har således fået udbetalt henholdsvis 6.255 kr. og 13.976 kr. for meget i løn. I begge tilfælde er det ekstra trin standset pr. 31. januar 2008. De for meget udbetalte beløb er ikke krævet tilbagebetalt.

Vi har gennemgået 10 sager på Kildevældsskolen og konstateret følgende:

- I et tilfælde var der fejlagtigt ikke registreret en pensionsprocent ved ansættelsen 1. august 2007. CRS har korrigeret dette på vores foranledning.
- I 2 tilfælde var den ugentlige ansættelseskvote i lønsystemet ikke i overensstemmelse med ansættelsesbrevets oplysninger om årlige løntimer. Uoverensstemmelserne har mindre lønmæssig betydning.
- I 4 tilfælde forelå der ikke straffeattest og i 4 tilfælde ikke børneattest i personalesagen.
- I 2 tilfælde forelå der ikke ansættelsesbrev eller dokumentation for uddannelse i personalesagen.
- I 7 tilfælde indeholdt ansættelsesbrevet ikke oplysning om pligt til overarbejde og i 2 tilfælde ikke oplysning om 3 måneders prøvetid.
- I 2 tilfælde indeholdt ansættelsesbrevet ikke lønoplysninger, men udelukkende henvisning til aftale og forhåndsftale.
- En nyansat med en gæld på godt 57.000 kr. for meget udbetalt løn fra et tidligere ansættelsesforhold i kommunen anmodede i en mail af 7. maj 2007 om at få etableret en afdragsordning. Primo marts 2008 fremgår det ikke af lønsystemet, at

der er indgået en afdragsordning.

Vi har gennemgået 10 sager på Kirsebærhaven Skole og konstateret følgende:

- I et tilfælde var der fejlagtigt ikke registreret en pensionsprocent ved ansættelsen 1. januar 2007. CRS har korrigeret dette på vores foranledning.
- I 5 tilfælde forelå der ikke en straffeattest og i 3 tilfælde ikke børneattest i personalesagen.
- I et tilfælde forelå der ikke eksamensbevis, men kun en udskrift af opnåede resultater.
- I 3 tilfælde var lønftalen ikke underskrevet af CRS og den faglige organisation, og i 2 af tilfældene var aftalen først udfærdiget 4. oktober 2007, selvom ansættelserne havde virkning fra 1. januar 2007.

Fratrådte tjenestemænd og efterfølgende pensionering

På grundlag af oplysninger om afgangede tjenestemænd i 2007 har vi i 4 sager påset:

- At lønudbetaling er ophørt med udgangen af den måned, hvor pågældende er fratrukket.
- At igangsættelsen af tjenestemandspension er sket i overensstemmelse med gældende regler, og at følgende fremgår af sagerne: Pensioneringsårsag, det pensionsgivende løntrin pågældende er pensionsberettiget efter og fastsættelsen af pensionsalderen.
- At nævnte oplysninger er tilgået Pensionsanvisningsmyndigheden KMD ved anvendelse af blanketten "Beregning af egenpension til tjenestemænd m.fl."

Ved gennemgangen af sagerne har vi ikke konstateret fejl.

Engangstillæg

Vi har gennemgået et antal udbetalinger over 10.000 kr. af normaltimer, ekstratimer og overarbejde, der er registreret i lønsystemet i 2007. Udbetalingerne er fordelt på flere overenskomster/aftaler og vedrører ansatte under CRS og 5 skoler. Gennemgangen har

omfattet en kontrol af:

- At udbetalingerne er sket i overensstemmelse med gældende overenskomster/aftaler.
- At der foreligger fyldestgørende dokumentation i form af attesterede bilag.
- At indtastning i lønsystemet er sket med bilagenes oplysninger om antal enheder, satser og i øvrigt er i overensstemmelse med tillæggets tekstmæssige angivelse.

Vi har konstateret:

- I et tilfælde var der udbetalt for meget i overarbejde til en lærer, idet der fejlagtigt var anvendt en tf-kode for overarbejde med 100 % tillæg, mens der i henhold til gældende aftale kun er hjemmel til udbetaling af overarbejde med 50 % tillæg. Der er derved udbetalt godt 24.000 kr. for meget. Forvaltningen har på vores foranledning i 2008 modregnet det for meget udbetalte i pågældendes løn.
- I 2 tilfælde forelå der ikke dokumentation for udbetalingen. En viceskoleinspektør omfattet af aftalen om merarbejde havde 2 gange fået udbetalt 10.000 kr. for overarbejde via tf-koden for normaltimer. Endvidere havde en afgået skolesekretær fået udbetalt godt 37.000 kr. I begge tilfælde har skolerne efterfølgende skriftligt redegjort for udbetalingerne.
- Koden for udbetaling af merarbejde var i flere tilfælde anvendt i forbindelse med udbetaling af konstitutionsvederlag i henhold til en konstitueringsaftale for ledelsesmedarbejdere.

Sammenfattende for revisionen af enkeltsager

Efter Revisionsdirektoratets opfattelse er der en forholdsvis høj fejlandel i de reviderede lønsager. En forretningsgangsbeskrivelse med interne kontroller og et ledelsesmæssigt tilsyn med henblik på at påse overholdelsen heraf og gældende bestemmelser bør etableres for at nedbringe antallet af fejl.

Dagpengerefusion

Vi har på grundlag af oplysninger i fraværsmodulet udvalgt 8 sager for at undersøge, om der indgår indtægter i form af dagpengerefusioner i alle de tilfælde, der berettiger hertil. Sagerne er udvalgt på grundlag af en opfølgingsstatistik, der er udskrevet af KMD den 23. oktober 2007 og oplyser ansatte i forvaltningen med fravær på 30 dage eller flere begrundet i sygdom eller barsel i perioden 1. januar - 30. april 2007. Med udgangspunkt heri har vi undersøgt om der for disse sager er registreret en refusionsindtægt i lønsystemet.

Vi har konstateret:

- I 2 sager var ansatte ifølge opfølgingsstatistikken registreret med henholdsvis 100 fraværsdage (1. fraværdsdag 2. januar 2007) og 155 fraværsdage (1. fraværdsdag 2. februar 2007). I den ene sag havde den ansatte ikke underskrevet dagpengeskemaer i en periode, og for en periode havde bopælskommunen ikke reageret uanset underskrevne dagpengeskemaer var fremsendt. Der er ikke modtaget refusion fra bopælskommunen. Refusionstabet kan opgøres til ca. 36.000 kr. I den anden sag har KMD oplyst, at dagpengeskemaer er sendt til bopælskommunen. Der er imidlertid ikke modtaget refusion fra denne. Refusionstabet kan opgøres til ca. 69.000 kr.
- I 6 sager var ansatte registreret i fraværsmodulet med et varierende antal dage, som i alle tilfælde umiddelbart berettigede til refusion fra bopælskommunen. En nærmere undersøgelse viste dog, at der i de 5 tilfælde var tale om fejlregistreringer, herunder manglende eller betydeligt forsinket registrering af raskmeldinger, så der reelt ikke har været grundlag for anmodning om dagpengerefusion. I det ene tilfælde er der modtaget refusion fra bopælskommunen, men lønmodtageren er endnu ikke registreret som raskmeldt ifølge fraværsmodulet.

Refusionsområdet i Børne- og Ungdomsforvaltningen har været påvirket af, at man ved etableringen af den nye forvaltning i 2006 valgte at sprede refusionsområdet på 8 distrikter. Efter etableringen af et centralt personalekontor i CRS primo 2007 blev der

samtidig etableret en central refusionsgruppe med medarbejdere, som alle har varetaget refusionsopgaver i flere år.

Ifølge Refusionsgruppen forventes en reduktion i antallet af tabte refusioner efter overgangen til indberetningen af fraværsoplysningerne til portalen Virk.dk, idet der fremover sker en elektronisk videresendelse af dagpengeoplysninger til den ansattes bopælskommune.

Der er i 2008 sket en opdatering af forvaltningens vejledninger på refusionsområdet. Endvidere har Refusionsgruppen foretaget en større oprydning på refusionsområdet, hvor alle skoler og institutioner blev bedt om at indsende alle mangler.

Løndebitorer

Børne- og Ungdomsforvaltningen har opgaven og ansvaret med at validere og opkræve løndebitorer posteret på forvaltningens konti. Debitorerne er opstået i perioden 1. november 2005 til 31. oktober 2007, der dækker tiden hvor KMD har forestået lønanvisningen. Saldoen på 5 konti med løndebitorer udgør ultimo 2007 i alt 19,6 mio. kr.

Basico Consulting A/S har siden juli 2007 bistået forvaltningen med afstemning, validering og opkrævning af løndebitorer. Konsulentfirmaet har afstemt og specificeret de bogførte saldi og koordineret denne afstemning/database med personalemellemværender bogført i KMD, journaliseret og gennemgået alle fremsendte KMD debitorsager og registreret disse i forvaltningens debitor database, foretaget validering og klargøring til opkrævning af debitorsager, etableret proces, brevskaabeloner og værktøjer til opkrævning af debitorsager og opkrævning afventer formaliteter vedr. bl.a. oprettelse af bankkonto for indbetalinger.

Valideringsarbejdet var stort set ajour pr. 30. september 2007, og der foretages løbende validering af mellemværender opstået i seneste måneds løndrift.

Afhængig af om der indgås betalingsaftaler, og om der skal foretages yderligere rykning og eventuel overgivelse af sager til Københavns Kommunes

opkrævningsafdeling forventes det grundlæggende opkrævningsarbejde at være afsluttet medio 2008.

Revisionsdirektoratet påskønner, at forvaltningen har fokus på at afstemme og opkræve løndebitorerne.

Lønsumsstyring

Revisionsdirektoratet har i forbindelse med revisionen af regnskabet for 2007 indhentet materiale om Børne- og Ungdomsforvaltningens brug af økonomistyringsværktøjet lønsumsstyring.

Lønsumsstyring medfører, at de enkelte institutioner selv styrer deres lønudgifter og har ansvaret for at overholde det samlede lønbudget. Formålet med lønsumsstyring er således at give fx skolerne bedre mulighed for at bruge ressourcerne optimalt – tilpasset lige præcis deres behov.

Borgerrepræsentationen vedtog den 25. november 2004 (BR 548/04), at eksisterende forsøgsinstitutioner/-skoler fortsætter med lønsumsstyring på gennemsnitsløn pr. 1. januar 2005, at de skoler, hvor der er truffet beslutning om udvidet administrativ ledelse, omfattes af lønsumsstyring på gennemsnitsløn med virkning fra budget 2005 og at andre skoler og institutioner, der ønsker det, overgår til lønsumsstyring på gennemsnitsløn pr. 1. januar 2005.

Deloitte har den 21. august 2007 udarbejdet "Analyse af skoleregnskaber", der bygger på interview med 6 københavnske skoler og udvalgte medarbejdere i Økonomi- og Ressourcestyring i den centrale enhed. Udgangspunktet for interviewene var skolernes regnskab og økonomiske resultat for 2006. Skolerne blev udvalgt af BUF med henblik på at være repræsentative i forhold til skolens størrelse, over- eller underskud i regnskab 2006, andel to-sprogede elever og tidspunkt for indførelse af lønsumsstyring

på skolen.

Af analysen fremgår det, at det generelt er indtrykket fra de skoler, som har arbejdet med lønsumsstyring i flere år, at antallet af lærerstillinger og timer korrigeres med den udmeldte lønsum, således at budgettet overholdes. Dette styres blandt andet ved, at være relativt tilbageholdende med læreransættelse i foråret indtil det endelige elevtal kendes, ligesom flere skoler planlægger overarbejde indenfor overenskomstens muligheder for de eksisterende lærere, og på den måde holdes antallet af lærere i bero.

Endvidere gælder for flere af de skoler som først er overgået til lønsumsstyring i 2006, at antallet af lærerstillinger ikke er blevet tilpasset det foreliggende budget for 2006. Dette syntes i nogen grad at være et mere eller mindre bevidst valg med baggrund i dels pædagogiske og personalemæssige principper dels manglende overblik over økonomiske konsekvenser af lønsumsstyringen.

For disse skoler er det Deloitte's opfattelse, at det udmeldte budget i højere grad opfattes som en ramme for skolens virke end som en "hård" budgetrestriktion. Dette tilskrives især tidligere år mulighed for overførsel af timer til en timebank, og skolernes oplevelse af manglende styringsredskaber.

Den udmeldte lønsum og driftsbudgettet opfattes samtidig for alle skolerne som et samlet budget, og der indregnes derfor ofte midler fra driftsbudgettet til overholdelse af lønbudgettet.

Det fremgår endvidere af analysen, at de afholdte møder med skolernes ledelse indikerer, sammen med regnskabsgennemgangen for de 6 skoler, at tidspunktet for indførelse af lønsumsstyring på skolerne har spillet en rolle i forhold til resultatet i 2006.

Analysen peger endelig på, at de skoler som er overgået til lønsumsstyring i 2006, ikke har haft de nødvendige forudsætninger for at gennemskue et eventuelt merforbrug på specielt lønsiden, og følgelig ikke har foretaget en tilpasning af et eventuelt merforbrug, som er opstået under normeringsstyringen.

En analyse af samtlige normalskolors resultater i forhold til indførelsestidspunktet for lønsumsstyring viser, at de skoler, som er overgået til lønsumsstyring i 2006, generelt har større underskud end skoler, der har længere erfaring med lønsumsstyringen.

Ifølge analysens generelle anbefaling, er det Deloitte's indtryk og erfaring, at en ensartet gennemgang af regnskaberne for alle københavnske skoler vil medføre betydelige ressourcemæssige træk for Børne- og Ungdomsforvaltningen, og at man derfor med fordel kan overveje en prioriteret gennemgang af skolerne med fokus på de skoler der umiddelbart har de største strukturelle og styringsmæssige problemer.

Borgerrepræsentationen vedtog i december 2007 (BR 638/07), at der med virkning fra budgetåret 2008 indføres en ny model for tildeling af bevillinger til folkeskoler. Ifølge indstillingen forudsættes det, at Børne- og Ungdomsudvalget kan håndtere en eventuel negativ regulering af budgettet som følge af sagen om aktivitetstilpasninger, der fremlægges hvert år i juni måned.

Revisionsdirektoratet påskønner forvaltningens fortsatte arbejde med lønsumsstyring.

Decentral lønfastsættelse

Forvaltningerne er bemyndiget til – uden forelæggelse for Økonomiforvaltningen – at indgå aftaler om et nettolønniveau op til 530.000 kr. (niveau 31.3.2000) eksklusive engangstillæg og pensionsbidrag, jf. Økonomiforvaltningens cirkulære nr. 8/2006 af 24. maj 2006. Med de pr. 1. oktober 2007 gældende satser er grænsen for den decentrale lønfastsættelse 617.605 kr. Løntrin kan af forvaltningerne maksimalt aftales til løntrin 51.

Vi har på grundlag af oplysninger fra lønsystemet pr. august 2007 undersøgt, om der i Børne- og Ungdomsforvaltningen var lønninger, der oversteg det nævnte lønniveau, og som burde have været forelagt Økonomiforvaltningen.

Vi konstaterede et tilfælde med et årligt nettolønniveau på 631.304 kr., hvorved grænsen for decentral lønfastsættelse er overskredet, og lønaftalen har ikke været

forelagt Økonomiforvaltningen.

Seniorpolitik.

Københavns Kommunes seniorpolitik er bl.a. reguleret via Rammeaftale om seniorpolitik, der blev videreført ved aftalefornyelsen pr. 1. april 2005. Aftalen indeholder mulighed for både at fastholde ældre medarbejdere, der har til hensigt at gå på pension/efterløn, og i visse tilfælde at fremme frivillig fratræden. De udgifter, der er forbundet med de konkrete indgåede aftaler, skal holdes indenfor forvaltningens budget.

Børne- og Ungdomsforvaltningen har oplyst, at der i 2007 kun er indgået 1 aftale i henhold til Rammeaftalen. Vi har gennemgået denne aftale om en fratrædelsesordning og konstateret, at denne er i overensstemmelse med det gældende regelsæt. Det er oplyst, at aftalen har været forelagt Økonomiforvaltningen.

Revisionsbemærkning

Revisionsdirektoratet skal henstille, at Børne- og Ungdomsforvaltningen udarbejder en forretningsgangsbeskrivelse til brug for centrale og decentrale enheder. Der henvises herom til Økonomiforvaltningens Generelle retningslinier for anvendelse af Københavns Kommunes personaleadministrative system.

5. Andre opgaver

5.1 Revisorerklæringer

Direktoratet har i 2007 afgivet revisorerklæring på følgende regnskabsopgørelser:

- Ministeriet for Familie- og Forbrugeranliggender – Regnskabsopgørelser for projekt "Reservebedsteordning i Københavns Kommune" for 2006.
- Ministeriet for Familie- og Forbrugeranliggender – Regnskabsopgørelser for projekt "Basispladser i Københavns Kommune – mangfoldighed og social inklusion" for 2006 og for 2007.
- Ministeriet for Familie- og Forbrugeranliggender – Regnskabsopgørelser for projekt "Familiepladser i Københavns Kommune – et projekt der har til formål at bryde den negative sociale arv" for 2006 og for 2007.
- Ministeriet for Familie- og Forbrugeranliggender – Regnskabsopgørelse over projekt "For tidligt fødte børn i dagplejen" for 2007.
- Undervisningsministeriet – Regnskabsopgørelse over "Opgørelse over kommunens tilskud til indkøb af computerudstyr til elever på 3. klassesettrin i finansåret 2006".
- Undervisningsministeriet – "Opgørelse over kommunens tilskud til indkøb af lærebøger til elever i folkeskolen 2006".
- Undervisningsministeriet – Regnskabsopgørelse over "Refusion af kommunens udgifter til Forberedende Voksenundervisning 2006".
- Statens Musikråd, "Musikskolen – Regnskabsopgørelse for driftstilskud år 2006", "Musikalsk Grundkursus år 2006" og "Skolekoncerter år 2006".
- Ministeriet for Flygtninge, Indvandrere og Integration – 2 regnskabsopgørelser over projekt "Etniske minoriteter på højskole".
- Ministeriet for Flygtninge, Indvandrere og Integration – Regnskabsopgørelse over projekt "Integration på flere planer for 2004-2006".
- Ministeriet for Flygtninge, Indvandrere og Integration – Regnskab over projekt "Ringe i vandet for 2006-2007".
- Ministeriet for Flygtninge, Indvandrere og Integration – Regnskab over projekt "Så kan vi lære det" for 2006-2007.

- Ministeriet for Flygtninge, Indvandrere og Integration – Regnskab over projekt "Medborgerskabsuddannelse på Guldberg Skole" for år 2005-2007.
- Regnskabsopgørelse for Interreg III A – Afsluttende regnskab for projekt "Demokrati på tværs".

REVISIONSDIREKTORATET FOR KØBENHAVNS KOMMUNE

13. juni 2008

Jørgen Henriksen